Obsessie

Van Tatiana de Rosnay verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos *uitgevers*

Haar naam was Sarah
Die laatste zomer
Kwetsbaar
Het huis waar jij van hield
Het appartement
Onvoltooid verhaal
Overspel
Een Parijse affaire
Manderley voor altijd

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Tatiana de Rosnay

Obsessie

Vertaald uit het Frans door
Martine Woudt

Ambo|Anthos
Amsterdam

Dit verhaal is een verzinsel. Er komen geen bestaande personen in voor en zowel de personages als hun namen zijn zuiver fictief.

MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C014496
FSC
www.fsc.org

ISBN 978 90 263 3929 5
© 2008 Éditions Héloïse d'Ormesson
This book is published by arrangement with
Literary Agency Wandel Cruse, Paris
© 2017 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,
Amsterdam en Martine Woudt
Oorspronkelijk titel *La Mémoire des murs*
Oorspronkelijke uitgever Éditions Héloïse d'Ormesson
Omslagontwerp Janine Jansen
Omslagillustratie © Mark Owen/Arcangel Images
Foto auteur © David Ignaszewski/Koboy

Verspreiding voor België:
Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Ter herinnering aan V.L.

‘Je zou toch denken dat tenminste bepaalde plekken nog de sporen bewaren van de mensen die er hebben gewoond.’

Patrick Modiano, *Dora Bruder*

‘Charme geloofde in het lijden van de muren. De steen, dacht zij, slaat de menselijke tragedies op en zuigt zich ermee vol. Later, dankzij een verhuizing en afhankelijk van de gevoeligheid van de huurder, ontlast de steen zich van zijn smart, van zijn verdriet, en geeft ze terug.’

Jacques Lanzmann, *Rue des Rosiers*

Voorwoord

Ik heb me altijd aangetrokken gevoeld tot huizen, appartementen, hun geheimen en hun mysteries. Hoe je je ergens, wanneer je er binnenkomt, ontzettend goed kunt voelen of juist vreselijk ongemakkelijk. Ik heb het niet over geesten of verschijningen, maar gewoon over het sterke gevoel dat een woning je kan geven, zonder dat je daar iets aan kunt doen.

Een jaar of tien geleden verhuisde ik met mijn gezin naar de rue D., een leuke straat in de wijk Montparnasse. Ik kende dat arrondissement niet goed en weet nog dat ik het met plezier ontdekte. Maar op een dag hoorde ik van een praatlustige buurvrouw dat een algemeen bekende seriemoordenaar, Guy Georges, zijn eerste slachtoffer in 1991 had vermoord in een appartementencomplex dat min of meer aan het mijne grensde. Ze wees zelfs het raam op de bovenste verdieping aan waarachter de misdaad had plaatsgevonden. Een jonge vrouw van negentien, een moord die lang onopgelost was gebleven. Ik herinner me dat het nieuws me verlamde,

ook al was die afschuwelijke gebeurtenis al tien jaar geleden.

Op een winteravond, toen ik laat in mijn eentje thuiskwam en me door de uitgestorven straat haastte, keek ik omhoog naar het bewuste raam.

Er straalde licht in de koude duisternis, en met een soort geschokte verbijstering begreep ik dat daar iemand woonde en sliep, tussen die muren die getekend waren door de misdaad. Hoe was dat mogelijk? Wisten die huurders wel dat er een moordenaar in hun appartement had rondgelopen? Was dat hun wel verteld toen ze het huurcontract tekenden? Wat voelden ze tussen die met bloed bevlekte muren?

Toen ben ik begonnen met het schrijven van deze korte, macabere roman en heb ik het leven verzonnen van een gewone vrouw, Pascaline Malon, die tegen wil en dank, door haar verhuizing naar een appartement waar zich een drama had voltrokken, een heimelijk verdriet naar boven zou laten komen.

Vanaf dat moment ben ik ook aan een vreemde, gedenkwaardige tocht door de hoofdstad begonnen. Een tocht vol geweld en verdriet. Al eeuwenlang had Parijs steeds weer te maken gehad met barbaarse gebeurtenissen, wrede conflicten die in de loop der jaren, met het verstrijken van de tijd, min of meer waren vergeten. Met name de Tweede Wereldoorlog had zichtbare littekens achtergelaten, en ik weet nog dat ik me over die niet al te oude foto's van een bezette hoofdstad vol hakenkruizen en gotische letters boog.

Bij mijn nasporingen kwam één adres steeds terug, de rue Nélaton. Het Vél d'Hiv*. Natuurlijk had ik gehoord over de razzia van het Vél d'Hiv, maar op school, in de jaren zeventig, had ik er niets over geleerd. Ik wist niet veel over de organisatie van die razzia, de precieze rol van de Franse politie, het aantal opgepakte kinderen en hun exacte lot.

Ik begaf me naar de rue Nélaton, in het vijftiende arrondissement, niet ver bij mijn huis vandaan. Ik werd getroffen door de treurigheid van die straat, en door het gedenkplaatje, waar je lang naar moet zoeken en dat zich op de boulevard de Grenelle bevindt, op een modern gebouw dat in 1959 in de plaats is gekomen van het Vél d'Hiv en dat nu, ironisch genoeg, een dependance is van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Ik was zo geraakt toen ik dat zag, dat ik het in deze roman heb verwerkt, op bladzijde 111 tot 114.

Vanaf die dag ben ik met mijn onderzoek begonnen. Ik wilde weten hoe die razzia was verlopen. Alles weten over 16 juli 1942, de zwarte donderdag die zestig jaar later nog steeds een taboe en een schande is.

Wat ik nog niet wist, was dat Pascaline Malon met haar weggestopte verdriet de deur zou openen voor Sarah Starzynski en Julia Jarmond, mijn hoofdpersonen

* Het Vél d'Hiv is de afkorting die de Fransen gebruiken voor het Vélodrome d'Hiver, een voormalig wielerstadion in Parijs waar in juli 1942 ruim 13.000 joden werden verzameld nadat ze bij razzia's waren opgepakt.

in *Haar naam was Sarah*, waar ik in juli 2002 aan ben begonnen, direct na de voltooiing van *Obsessie*.

Tatiana de Rosnay,
bij de Franse herdruk van maart 2008

Het appartement kwam precies overeen met wat ik zocht. Achtenveertig vierkante meter, vierde verdieping, slaapkamer aan de binnenplaats, woonkamer aan de straat. Natuursteen, licht, rust. Een levendige wijk, goede metroverbinding, markt op zaterdag. De huur stond er niet bij, maar dat was niet belangrijk. Ik vond die plek leuk. Meteen.

De jongeman van het makelaarskantoor liet me weten dat er nog een geïnteresseerde was. Een man van gevorderde leeftijd. Ik stelde me een rustige grijsaard voor, wiens enige nadeel was dat hij het geluid van zijn televisie niet zachter zette. De eigenaar zou moeten kiezen tussen een kromme gepensioneerde man en een gescheiden veertigjarige vrouw zonder kinderen.

In de spiegel van de badkamer zag ik mezelf: een smal gezicht met bril, steil haar, gekleurd met Movida mahonie, scherp uitstekende sleutelbeenderen en een huid die begon te verslappen. Niets wat Frédéric had kunnen tegenhouden. Frédéric was verleden tijd, dat moest ik

steeds tegen mezelf blijven zeggen. Een nieuw leven, een nieuw appartement. Een appartement op twee stations van mijn werk vandaan, dat zei ik tegen de jongeman, die beleefd naar me luisterde.

'In welke branche zit u?' vroeg hij.

'In de informatica. Ik ben systeemanaliste en programmeur.'

Zoals altijd zag ik dat zijn glimlach een verveeld tintje kreeg. Een vrouw die omging met html was onaantrekkelijk, behalve als ze er goed uitzag.

Ik maakte nog een rondje door het appartement. De keuken was klein, maar schoon en functioneel, net als de badkamer. Vanuit de woonkamer keek je op de grijze daken van de rue Dambre. De slaapkamer was heel rustig.

'Dus u wilt het?' vroeg de jongeman.

Ik keek nog één keer om me heen. Zou Frédéric het leuk hebben gevonden? Ik stelde me voor hoe hij ontevreden zou kijken en zijn schouders even zou ophalen. Hij zou het te benauwd hebben gevonden. Te veel een 'wijvengedoetje'. Maar goed, Frédéric was er niet meer om zich te beklagen en mij te bekritiseren. Ik ging alleen wonen. En om alleen te wonen moest ik me goed voelen in mijn huis.

Geen sprake van dat ik de rue Dambre 25 aan een gepensioneerde zou overlaten. Of aan wie dan ook, trouwens.

Een paar dagen later belde de jongeman van het kantoor om me te laten weten dat de keuze van de eigenaar op mij

was gevallen. Ik kon direct verhuizen. Frédéric had de meeste meubels gehouden. Ik wilde ze niet meer, die meubels. Ik vroeg me af hoe zijn nieuwe vrouw ertegen kon om in een bed te slapen waarin hij zo lang met mij had gevreeën. Ik had niets bewaard van onze jaren samen. Ik had de bladzijde omgeslagen. Ik hoefde alleen een bed, een bank, een leunstoel, een grote kast, een ladekast, een tafel en twee stoelen te kopen. Alles werd binnen een paar dagen bezorgd. Ik liet geen telefoon aansluiten, mijn mobieltje was genoeg. Mijn enige luxe was dat ik een kabel liet aanleggen, om over een stuk of honderd zenders te beschikken en met mijn computer voortdurend een internetverbinding te hebben.

Mijn collega Elizabeth was me komen helpen om de grote kast in elkaar te zetten. Ze was sterk, hoewel ze er bedrieglijk spichtig uitzag. Elizabeth was vijftien jaar jonger dan ik. Leuk om te zien, grappig. Een van de weinige mensen met wie ik het op kantoor kon vinden. Ondanks onze groeiende vriendschap bleven we vrij formeel tegen elkaar.

'Wil je de kast in je slaapkamer zetten, Pascaline? Want in dat geval moeten we de achterkant al in elkaar schroeven.'

De handleiding van de kast had geen geheimen voor twee informaticaspecialistes die gewend waren met cijfers en ingewikkelde formules te werken.

'Waardeloos, hun ding,' merkte Elizabeth op. 'Moet je zien, de onderkant staat verkeerd om, dat is toch raar?'

Op mijn hurken naast haar knikte ik automatisch.

Opeens voelde ik me niet lekker. Een soort walging, een duizeling die me deed wankelen.

'Je ziet bleek, Pascaline,' zei Elizabeth.

Ik kwam overeind en ging op het bed zitten. Mijn mond was droog. Ik voelde me misselijk.

'De man met de hamer,' verklaarde Elizabeth. 'Typerend, na een verhuizing. Ik zal een opkikkertje voor je halen.'

Zittend op de rand van het bed huiverde ik. Verkoudheid? Een griepje? Stress van de verhuizing? Elizabeth reikte me een glas rode wijn aan.

'Hier, drink maar op en rust even uit. Dan ga ik verder met de kast.'

Ik keek hoe ze bezig was. Wat was ze aardig. Ik dacht al aan het cadeautje dat ik voor haar zou kopen. Iets wat ze leuk zou vinden... Een geurkaars? Of anders een cd of een boek. Ik wist niet zo goed waar ze van hield.

Elizabeth had haar trui uitgetrokken. Ze droeg een T-shirt met korte mouwen. Hoe kon ze het warm hebben, terwijl ik naast haar zat te rillen? Het moest een griepje zijn. Ik stond op en liep naar de woonkamer. Ik ging op de bank liggen. Langzamerhand voelde ik me minder beroerd.

Toen ze klaar was met de kast kwam Elizabeth bij me zitten. Ze vroeg of het beter ging.

Ik wuifde het weg.

'Ja, dank je, het komt vast door de vermoeidheid. Verder niets.'

De eerste avond in de rue Dambre. Ik voelde me goed. De eerste avond van mijn nieuwe leven. Ik had zoveel plannen. Reizen, lezen, van alles ontdekken. En bovenal mijn uiterlijk aanpakken: naar de kapper gaan, mijn bril wegdoen en contactlenzen nemen. Plus een nieuwe garderobe. Ik moest alles anders doen. De dingen aantrekkelijker maken. Durven. Ertegenaan gaan. Weer mooi worden. Want dat was ik geweest. Omdat ik geen man meer had, hoefde ik er nog niet als een oude vrijster uit te zien. Ook op mijn werk moest alles anders. Elizabeth was niet de enige op kantoor. Ik moest uit mijn schulp kruipen, me openstellen voor anderen. Nieuwe vrienden maken.

Mijn avondeten voor de televisie vervulde me met een simpel geluksgevoel. Ei met room uit de oven, een plak gerookte ham, Boursin en stokbrood, appelcompote en een glas bordeaux. Frédéric en zijn bloederige biefstukken waren ver weg. De vette pannen in de gootsteen. De baklucht in mijn haar. Niet meer aan Frédéric denken. Maar zelfs bij het dichtdoen van de luiken, zoals je een computer afsluit, kwam zijn stem terug. *Arme Pascaline. Je hebt zo weinig verbeelding. Je bent zo nuchter. Zo saai. Droom jij nou nooit eens? Fantaseer jij nooit over een ander leven?*

Mijn telefoon ging en deed Frédérics stem verdwijnen. Het was mijn moeder. 'Ja, mam, het gaat prima. Alles staat op zijn plaats, het is heel comfortabel. Nee hoor, ik heb niets nodig. Ja, goed, mama. Beloofd. Dag mam!'

Ik had de televisie op een laag tafeltje tegenover de bank gezet. Met de afstandsbediening in mijn hand zap-

te ik van de ene zender naar de andere. Zo ontspande ik. Ik las weinig. Ik had een stapel romans gekocht, maar die had ik nog niet uitgepakt. In mijn 'nieuwe leven' zag ik mezelf lezen.

Tot laat in de avond keek ik naar flarden van films, series, videoclips en interviews. Met zware oogleden ging ik naar de slaapkamer. Ik zette mijn wekker op zeven uur, deed mijn bril af en stopte die in zijn etui van stug leer.

Wachtend tot de slaap kwam, besefte ik dat ik nog steeds een beetje misselijk was, nog steeds die vreemde walging voelde die me had overvallen toen Elizabeth me hielp bij het in elkaar zetten van de kast.

Mijn eerste nacht verliep slecht. Ik maakte me er geen zorgen over. Dat overkwam me wel vaker op een nieuwe plek: ik had mijn oriëntatiepunten gezocht, ik herinnerde me niet meer waar ik was. Maar de tweede en derde nacht sliep ik niet beter. Dat ergerde me. Dit appartementje was zo perfect. Geen lawaai, geen last van buren. Waarom lag ik dan 's nachts wakker? Vanwaar die rillingen? Die knoop in mijn maag, dat gezoem in mijn oren? Ik begreep niet waar mijn beroerde gevoel vandaan kwam. Bij de drogist hadden ze me versterkende druppeltjes op plantaardige basis gegeven. Maar het leek alsof die mijn symptomen alleen maar verergerden.

Uiteindelijk constateerde ik iets vreemds. Op kantoor voelde ik me goed. Geen rillingen, geen walging. De duizeligheid beving me zodra ik thuiskwam. Ik weiger-

de te geloven dat het met mijn appartement te maken had. Dit appartement was mijn nieuwe start. Mijn nieuwe kans. Dat mocht nergens door worden verpest. Dus ik schikte me erin.

Het kwam vast allemaal doordat ik alleen was, zonder liefde. Vrouwen die elke avond met een man naast zich in slaap vallen, hebben nooit koude voeten of buikpijn, die zijn nooit misselijk, dat is bekend. Ik moest deze ongenoegens voor de rest van mijn leven aanvaarden. Na mijn veertigste zou ik echt geen verwante ziel meer ontmoeten. Het voordeel van een gebrek aan verbeelding hebben is dat je wel een zeker zelfinzicht hebt.

Maar die eenzaamheid knaagde aan me. Verteerde me. En zoals altijd dacht ik op die ogenblikken aan Frédéric. Ik miste hem. De warmte van zijn lichaam in bed. Zijn tot een bol opgerolde truien op de bank. De geur van zijn aftershave in de badkamer. Híj was niet alleen. Híj was een nieuw leven begonnen. Met zijn nieuwe vrouw zou hij ongetwijfeld kinderen krijgen. Met mij was dat niet gelukt. Niets was gelukt.

Ik vocht tegen het verlangen zijn stem te horen. Soms, als het gemis te sterk werd, deed ik iets idioots, iets kinderachtigs, dan belde ik zijn voicemail, alleen maar om te horen hoe hij me vroeg een boodschap achter te laten, iets wat ik nooit deed. Alleen maar om zijn stem te horen.

Het lukte me twee dagen om me te beheersen. Ik belde hem niet. Maar de derde avond, tegen elf uur, kon ik geen weerstand meer bieden. Ik toetste de tien cijfers in die ik uit mijn hoofd kende. Ik verwachtte zijn voicemail

te krijgen, want hij zette zijn mobieltje 's avonds altijd uit, maar hij nam op. Ik was te verrast om de verbinding te verbreken, en omdat mijn nummer op het scherm van zijn telefoon stond, hoorde ik hem zeggen: 'Hé, hallo Pascaline, hoe gaat het met je?'

Hij had zijn joviale stem van de gelukkige dagen. Ik antwoordde met een even joviale stem (terwijl ik maar één ding wilde: schreeuwen dat het slecht met me ging omdat ik nog altijd van hem hield, en dat ik hem zo miste dat ik stikte van verdriet in mijn nieuwe bed): 'Heel goed, en met jou?' Hij zat met haar in de auto. Ze kwamen bij een diner vandaan en reden terug naar hun huis in de voorstad. Ik vertelde hem dat ik was verhuisd en zei dat ik mijn nieuwe adres zou doormailen.

'Waar ergens zit je?' vroeg hij, op net zo'n beleefde, ongeïnteresseerde toon als de jongeman van het makelaarskantoor.

'Rue Dambre, in een mooi tweekamerappartement.'

'Rue Dambre,' herhaalde hij.

Toen hoorde ik haar stem. Ze lachte en mompelde iets. Frédéric lachte ook: 'Muriël zegt dat er een moord is gepleegd in de rue Dambre. Pas maar op, het is blijkbaar een riskante wijk. O, ik rij een tunnel in, het gesprek valt zo weg, tot ziens!'

Dat van die tunnel deed hij vaker. Ik verbrak de verbinding. Ik dacht aan haar, aan die vrouw zonder gezicht die mijn man van me had afgepikt. Ik vroeg me af of zij hem ook 'Fred' noemde, net als ik. Was ze mooi? Vast wel. Ik haatte haar.